

Довідка
про результати публічного обговорення проєкту професійного стандарту
«Клінічний психолог»

м. Київ

26 квітня 2024 р.

Суб'єкт перевірки **Національне агентство кваліфікацій**

Розробником **Національною психологічною асоціацією** відповідно до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 року № 373 (далі –Порядок), завершено процес публічного громадського обговорення проєкту професійного стандарту «Клінічний психолог».

Результати обговорення:

Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиція		Враховано/ не враховано/ знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
	Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
III. 1. Здобуття професійної кваліфікації III. 2. Професійний розвиток	<p><i>Пропозиція:</i> Передивитись або уточнити перелік вимог для підтвердження професійної кваліфікації психологів, що вже працюють в системі охорони здоров'я.</p> <p><i>Обґрунтування:</i> Після виходу наказу МОЗ № 1782, а також опираючись на наказ № 138 (згідно якого до роботи на посаді "клінічний психолог" допускаються особи, які здобули вищу освіту другого (магістерського) рівня за спеціальністю "Психологія", із умовою до 01 січня 2026 року пройти спеціалізацію за фахом "Клінічна психологія") на базі Харківського національного медичного університету на початку 2023 р. був оголошений набір на перепідготовку та отримання спеціалізації «Клінічна психологія» за скороченою програмою для осіб, що вже працюють в системі охорони здоров'я і мають ступінь магістра/спеціаліста</p>	Убірія Євгенія Олександрівна, Головний психолог, Одеський обласний благодійний фонд реабілітації дітей-інвалідів «Майбутнє»	не враховано (за відсутності пропозицій)	Професійний стандарт вступає в дію і регулює діяльність фахівців з моменту його прийняття.

	<p>за сп. «Психологія» без вимог щодо терміну та форми навчання. Вже було випущено кілька груп фахівців, що пройшли перепідготовку за даною програмою. На даний момент такі курси проводять і інші ВНЗ України. При прийнятті нового проєкту постає питання, що робити з тими психологами, що вже пройшли таку перепідготовку (особисто мені навчання обійшлося в 35000 грн та 5 місяців навчання з відривом від виробництва), але їх попередній диплом не відповідає тим вимогам, що зазначені у р. II п.7 (на власному прикладі — друга освіта, заочна форма навчання, закінчення магістратури з психології 2 р.). Фотографії дипломів (видані на дівоче прізвище) додаю окремо у листі.</p>			
<p>II. 7. Назва (назви) документа (документів), що підтверджує (підтверджують) професійну кваліфікацію особи</p>	<p><i>Пропозиція:</i> Замінити “Документ про підвищення професійної кваліфікації за спеціалізацією «Клінічна психологія» (мінімум 30 кредитів ЄКТС), виданий закладом вищої освіти, ліцензованим МОН України” На “Документ про підвищення професійної кваліфікації за спеціалізацією «Клінічна психологія» (мінімум 20 кредитів ЄКТС), виданий закладом вищої освіти, ліцензованим МОН України”.</p> <p><i>Обґрунтування:</i> Дипломований спеціаліст вже має базовий рівень знань та навичок, він потребує тільки вивчення специфіки своєї діяльності в системі охорони здоров'я. Спеціалізація лікарів за різними спеціальностями становить від 1 до 4 місяців. Термін навчання 6 місяців є завеликим, особливо в умовах воєнного</p>	<p>Державний заклад «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України»</p> <p>Олег Панченко, Генеральний директор Анастасія Кабанцева,</p> <p>Завідувачка відділення клінічної психології</p>	<p>не враховано</p>	<p>Підготовка за освітнім рівнем магістра за різними освітньо-професійними програмами з психології передбачає кілька компонентів - загальна наукова підготовка і основи науково-дослідницької діяльності, підготовка за спеціальністю психологія, підготовка за спеціалізацією (напр., клінічна психологія або організаційна психологія). Відповідно, підготовка за спеціалізацією має становити принаймні третину від кредитів освітньої програми, тобто 30 кредитів ECTS.</p>

	часу, що буде зберігати свою актуальність ще довго і в повоєнний час.			
III. 2. Професійний розвиток	<p><i>Пропозиція:</i> «Безперервний професійний розвиток (40 годин)» на «Безперервний професійний розвиток»</p> <p><i>Обґрунтування:</i> Відповідно до постанови КМУ від 14 липня 2021 р. № 725 зі змінами від 29.09.2023 № 1036 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я» зі https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/725-2021-%D0%BF#Text) бал безперервного професійного розвитку - одиниця вимірювання здобутих теоретичних знань та практичних навичок у процесі здійснення безперервного професійного розвитку;</p> <p>Безперервний розвиток в системі охорони здоров'я має окремий регламент, що зазначений постановою КМУ, мінімальна кількість на рік складає 50 балів.</p>	<p>Державний заклад «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України»</p> <p>Олег Панченко, Генеральний директор Анастасія Кабанцева,</p> <p>Завідувачка відділення клінічної психології</p>	враховано (з уточненням)	Безперервний професійний розвиток у відповідності до діючої нормативно-правової бази.
III. 2. Професійний розвиток	<p><i>Замінити на:</i> «Клінічний психолог III кваліфікаційної категорії» на «Клінічний психолог».</p> <p><i>Обґрунтування:</i> Клінічний психолог III кваліфікаційної категорії відсутній у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 "Охорона здоров'я", наказ МОЗ № 138 від 25.01.23. У вказанному документі є «Клінічний психолог: вища освіта другого (магістерського) рівня у галузі знань "Соціальні та поведінкові науки" за</p>	<p>Державний заклад «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України»</p> <p>Олег Панченко, Генеральний директор</p>	Частково враховано (з врахуванням зауважень МОЗ України)	В Стандарт внесено у такому формулюванні: <i>Назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації.</i> Клінічний психолог, спеціаліст. <i>Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння / підтвердження та визнання професійних кваліфікацій:</i> Комісії, що створюються при вищих медичних навчальних закладах, які знаходяться у підпорядкуванні МОЗ III-IV рівнів

	спеціальністю "Психологія" або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст (магістр) у галузі знань "Соціально-політичні науки" за спеціальністю "Психологія". Спеціалізації за фахом "Клінічна психологія". Наявність сертифіката спеціаліста з цієї спеціальності. Безперервний професійний розвиток. Без вимог до стажу роботи»	Анастасія Кабанцева, Завідувачка відділення клінічної психології		<i>акредитації (далі - ВМНЗ) та закладах післядипломної освіти.</i> Присвоюють професійну кваліфікацію на основі врахування пунктів розділу II.7 цього Стандарту
III. 2. Професійний розвиток	<i>Пропозиція:</i> Замінити “Клінічний психолог II кваліфікаційної категорії: Стаж роботи за професійною кваліфікацією «Клінічний психолог III кваліфікаційної категорії» 4 роки. Безперервний професійний розвиток (40 годин щороку)” на “Клінічний психолог II кваліфікаційної категорії. Безперервний професійний розвиток. Наявність сертифіката спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) II кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом - понад 5 років”. <i>Обґрунтування:</i> Відповідно до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 "Охорона здоров'я", наказ МОЗ № 138 від 25.01.23	Державний заклад «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України» Олег Панченко, Генеральний директор Анастасія Кабанцева, Завідувачка відділення клінічної психології	Частково враховано (з врахуванням зауважень МОЗ України)	В Стандарт внесено у такому формулюванні: Клінічний психолог II кваліфікаційної категорії. Безперервний професійний розвиток у відповідності до діючої нормативно-правової бази. Наявність сертифіката спеціаліста. Стаж роботи за фахом - понад 5 років за умови мінімум 1 року роботи повної зайнятості під супервізією клінічного психолога II і вище кваліфікаційних категорій.
III. 2. Професійний розвиток	<i>Пропозиція:</i> Замінити “Клінічний психолог I кваліфікаційної категорії: Стаж роботи за професійною кваліфікацією «Клінічний психолог II кваліфікаційної категорії» 2 роки. Безперервний професійний розвиток (40 годин щороку)” на	Державний заклад «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України»	Частково враховано (з врахуванням зауважень МОЗ України)	В Стандарт внесено у такому формулюванні: Клінічний психолог I кваліфікаційної категорії. Безперервний професійний розвиток у відповідності до діючої нормативно-правової бази. Наявність сертифіката спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) II

	<p>“Клінічний психолог I кваліфікаційної категорії: Безперервний професійний розвиток. Наявність сертифіката спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) I кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом - понад 7 років”.</p> <p><i>Обґрунтування:</i> Відповідно до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 "Охорона здоров'я", наказ МОЗ № 138 від 25.01.23</p>	<p>Олег Панченко, Генеральний директор Анастасія Кабанцева, Завідувачка відділення клінічної психології</p>		<p>кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом - понад 7 років.</p>
<p>III. 2. Професійний розвиток</p>	<p><i>Пропозиція:</i> Замінити “Клінічний психолог вищої кваліфікаційної категорії: Стаж роботи за професійною кваліфікацією «Клінічний психолог I кваліфікаційної категорії» 3 роки. Безперервний професійний розвиток (40 годин щороку)” на «Клінічний психолог вищої кваліфікаційної категорії: Безперервний професійний розвиток. Наявність сертифіката спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) вищої кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи в системі охорони здоров'я - понад 10 років.»</p> <p><i>Обґрунтування:</i> Відповідно до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 "Охорона здоров'я", наказ МОЗ № 138 від 25.01.23</p>	<p>Державний заклад «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України» Олег Панченко, Генеральний директор Анастасія Кабанцева, Завідувачка відділення клінічної психології</p>	<p>Частково враховано (з врахуванням зауважень МОЗ України)</p>	<p>В Стандарт внесено у такому формулюванні: Клінічний психолог вищої кваліфікаційної категорії. Безперервний професійний розвиток у відповідності до діючої нормативно-правової бази. Наявність сертифіката спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) III кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом - понад 10 років.</p>
<p>II. 7. Назва (назви) документа (документів), що підтверджує</p>	<p><i>Пропозиція:</i> Внести заочну форму навчання до переліку</p>	<p>Мамай Юлія, психолог, лікарня</p>	<p>не враховано</p>	<p>Вимоги до підтвердження професійної кваліфікації, які прописані в стандарті не заперечують заочну форму здобуття</p>

<p>(підтверджують) професійну кваліфікацію особи</p>	<p><i>Обґрунтування:</i> На мою думку, даний пункт виглядає не однозначно. Клінічним психологам буде дозволено працювати лише якщо форма навчання була денною? Якщо так - вважаю це: 1) недоцільним, бо форма навчання не визначає якість здобутих знань, навичок, компетенцій. Іноді навіть викладачі університету визнають, що здобувачі освіти заочної форми навчання можуть бути більш мотивованими і більш компетентними, ніж студенти денної форми навчання; 2) не справедливим, бо ті, хто розпочали своє навчання до появи стандарту вже витратили ресурс (час, зусилля, кошти) на здобуття заочної освіти, а тепер їх освіта ніби знецінена.</p>			<p>освіти (за умови достатньої кількості кредитів ECTS). Зазначення окремо заочної форми здобуття освіти не вважається доцільним з огляду на європейські стандарти до підготовки фахівців за спеціальністю “Психологія” (EuroPsy) та відсутність подібної форми здобуття освіти у міжнародній практиці.</p>
<p>II. 7. Назва (назви) документа (документів), що підтверджує професійну кваліфікацію особи</p>	<p><i>Пропозиція:</i> Враховувати саме кредити ЄКТС, а не роки навчання. <i>Обґрунтування:</i> Якщо це післядипломне навчання - то частину кредитів може бути перезараховано з попередньої освіти. Таким чином, сума кредитів ЄКТС може складати і 360 (240 - бакалаврат і 120 - магістратура), а от кількість років навчання - лише 4, не 5</p>	<p>Мамай Юлія, психолог, лікарня</p>	<p>не враховано</p>	<p>Врахування кредитів ECTS вже прописане в Стандарті (розділ II, п. 7 стандарту) як одна з достатніх умов для підтвердження професійної кваліфікації.</p>
<p>III. 2. Професійний розвиток</p>	<p><i>Пропозиція:</i> На мою думку, підставою для отримання більш високої кваліфікаційної категорії має бути не стаж роботи, а здобуті компетенції, безперервний розвиток. Вважаю некоректним виставляти вимогу в мінімум 10 років для здобуття вищої кваліфікаційної категорії. <i>Обґрунтування:</i> Якість аналізу і швидкість засвоєння інформації, здобуття нових навичок, готовність до безперервного</p>	<p>Мамай Юлія, психолог, лікарня</p>	<p>не враховано</p>	<p>Врахування професійного стажу роботи базується на положеннях Наказу МОЗ України від 29 березня 2002 р. № 117 зі змінами, внесеними наказом МОЗ України від 25 січня 2023 року № 138. Професійний стандарт передбачає можливість не лише засвоєння інформації та здобуття нових навичок, а і вдосконалення їх практичного</p>

	розвитку може дуже сильно відрізнятись у одної людини порівняно з іншою, тож вимірювати категорію за допомогою стажу, думаю, не оптимально			використання на основі досвіду роботи за професією "Клінічний психолог".
III. 2. Професійний розвиток	<i>Пропозиція:</i> Підвищити вимоги до кількості годин безперервного розвитку <i>Обґрунтування:</i> Думаю, що 40 годин на рік - не є достатнім, зважаючи що наука не стоїть на місці		не враховано	Внесено зміни у такому формулюванні: "Безперервний професійний розвиток у відповідності до діючої нормативно-правової бази".
II. 7. Назва (назви) документа (документів), що підтверджує (підтверджують) професійну кваліфікацію особи.	<i>Пропозиція:</i> виключити «...5 років денної форми навчання...» <i>Обґрунтування:</i> Я 12 червня 1994р. закінчила Глухівський державний педагогічний інститут за спеціалізацією "педагогіка і психологія" (дошкільна), присвоєно кваліфікацію "викладач дошкільної психології, педагогіки; вихователь" та 27 червня 1999р. Харківський педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди за спеціальністю "менеджмент організацій, психологія" присвоєно кваліфікацію «менеджер освіти, практичний психолог». Працювала практичним психологом Центру соціально-психологічної служби та практичним психологом в школі (20 років), а з 2016р. (7 років) працюю практичним психологом в "Клініці, дружній до молоді" Шосткинської дитячої лікарні. Зараз планую, як вказано в Наказі МОЗ УКРАЇНИ №1782, «...до 01 січня 2026 року пройти спеціалізацію за фахом «Клінічна психологія» зі скороченим терміном підготовки....»	Рудова Олена Миколаївна, Практичний психолог "Клініки, дружньої до молоді" Шосткинської дитячої лікарні	не враховано	Професійний стандарт вступає в дію і регулює діяльність фахівців з моменту його прийняття. У переліку документів для присвоєння професійної кваліфікації вказана мінімальна кількість кредитів ECTS (розділ II, п. 7 стандарту), як достатньої умови для підтвердження професійної кваліфікації. Вимоги до підтвердження професійної кваліфікації, які прописані в стандарті не заперечують заочну форму здобуття освіти (за умови достатньої кількості кредитів ECTS за спеціальністю "Психологія").

	<p>Так як, наприклад я, Глухівський державний педагогічний інститут за спеціалізацією "педагогіка і психологія" (дошкільна) закінчувала заочно тому, виходячи з проекту, я не маю права працювати клінічним психологом. Я з цим не погоджуюсь.</p>			
<p>II. 6. Професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації), її (їх) рівень згідно з Національною рамкою кваліфікацій</p>	<p><i>Пропозиція:</i> Пункт 2 «Професійний розвиток» розділу III «Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток» Назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації: Клінічний психолог III кваліфікаційної категорії; Клінічний психолог II кваліфікаційної категорії; Клінічний психолог I кваліфікаційної категорії; Клінічний психолог вищої кваліфікаційної категорії.</p> <p><i>Обґрунтування:</i> У проекті професійного стандарту наявна невідповідність назв професійних кваліфікацій, а саме: у пункті 6 розділу II зазначена лише одна професійна кваліфікація «клінічний психолог», тоді як у пункті 2 розділу III прописані професійні кваліфікації, яких немає у пункті 6 розділу II.</p>	<p>Одинець Олександра, фахівець I категорії відділу супроводження рамки кваліфікацій управління кваліфікацій секретаріату Національного агентства кваліфікацій</p>	<p>враховано (з уточненням)</p>	<p>Клінічний психолог, 7 рівень НРК Клінічний психолог II кваліфікаційної категорії, 7 рівень НРК Клінічний психолог I кваліфікаційної категорії, 7 рівень НРК Клінічний психолог вищої кваліфікаційної категорії, 7 рівень НРК</p>
<p>V. Опис трудових функцій</p>	<p><i>Пропозиція:</i> Результати навчання: Компетентності; Знання; Уміння/навички; Комунікація; Відповідальність і автономія. Замінити на: Результати навчання: Знання;</p>		<p>враховано</p>	

	<p>Уміння/навички; Комунікація; Відповідальність і автономія.</p> <p><i>Обґрунтування:</i> Допущено технічну помилку у побудові таблиці.</p>			
<p>II. Загальні відомості про професійний стандарт</p>	<p><i>Пропозиція:</i> Мета діяльності за професією - психодіагностика, промоція психічного здоров'я, превенція психічних розладів, абілітація та реабілітація психосоціального функціонування.</p> <p><i>Замінити на:</i> Мета діяльності за професією - психодіагностика, промоція психічного здоров'я, превенція психічних розладів, абілітація та реабілітація психосоціального функціонування через надання психологічної допомоги.</p>	<p>Не враховано</p>	<p>Відхилено за браком обґрунтування.</p>	<p>Ніколайцева Софія, державний експерт експертної групи з питань розвитку системи надання соціальних послуг Директорату розвитку соціальних послуг Міністерства соціальної політики України</p>
<p>III. 2. Професійний розвиток</p>	<p><i>Пропозиція:</i> 1) з присвоєнням наступної професійної кваліфікації (назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації; суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій) Клінічний психолог III кваліфікаційної категорії Стаж роботи за професійною кваліфікацією «Клінічний психолог» 1 рік повної зайнятості під супервізією клінічного психолога II і вище категорій. Безперервний професійний розвиток (40 годин).</p> <p><i>Замінити на:</i> 1) з присвоєнням наступної професійної кваліфікації (назва професійної</p>	<p>Частково враховано (з врахуванням зауважень МОЗ України)</p>	<p>В Стандарті представлено у такому формулюванні: <i>Назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації</i> Клінічний психолог, спеціаліст. Присвоюють професійну кваліфікацію на основі врахування пунктів розділу II.7 цього Стандарту.</p> <p>Клінічний психолог II кваліфікаційної категорії. Безперервний професійний розвиток у відповідності до діючої нормативно-правової бази. Наявність сертифіката спеціаліста. Стаж роботи за фахом - понад 5 років за умови мінімум 1 року роботи повної зайнятості під</p>	

	<p>та/або часткової професійної кваліфікації; суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій) Клінічний психолог III кваліфікаційної категорії Стаж роботи за професійною кваліфікацією «Клінічний психолог» до 1-го року повної зайнятості під супервізією клінічного психолога II і вище категорій. Безперервний професійний розвиток (40 годин)</p>			<p>супервізією клінічного психолога II і вище кваліфікаційних категорій.</p>
<p>V. Опис трудових функцій</p>	<p><i>Пропозиція:</i> 3. Трудові дії, предмети і засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти) (за потреби).</p> <p><i>Замінити на:</i> 3. Трудові дії, предмети і засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти) Обладнання, устаткування: Персональний комп'ютер (далі – ПК), стіл та стілець для ПК, наявність безпроводного інтернету, засоби оргтехніки, канцелярські товари; ліцензійні психодіагностичні програмні засоби; шумоізольоване, окреме приміщення, яке має не менше двох окремих крісел, засоби для конфіденційного зберігання документів та матеріалів психологічної роботи. - Матеріали: законодавчі та нормативно-правові акти, рекомендації щодо здійснення діяльності у сфері психології; засоби наочності; едукативні та методичні матеріали; фахова психологічна література; - Інструмент: цифрові програмні засоби, сервіси та ресурси; інструменти щодо</p>		<p>Враховано (з уточненнями)</p>	<p>В Стандарт внесено у такому формулюванні: Предмети та засоби праці (за потреби): - Обладнання, устаткування: Персональний комп'ютер (далі – ПК), стіл та стілець для ПК, наявність безпроводного інтернету, засоби оргтехніки, канцелярські товари; шумоізольоване, окреме приміщення, яке має не менше двох окремих крісел, засоби для конфіденційного зберігання документів та матеріалів роботи. - Матеріали: законодавчі, нормативно-правові акти та рекомендації щодо здійснення діяльності у сфері клінічної психології; засоби наочності; едукативні та методичні матеріали; фахова психологічна література. - Інструменти: цифрові програмні засоби, сервіси та ресурси; ліцензійний психодіагностичний інструментарій та програмні засоби (далі – ППЗ) з</p>

	організації та проведення діагностування та моніторингу (анкети, опитувальники, тести).			наявною доказовою базою досліджень про ефективність застосування.
П. 7. Назва (назви) документа (документів), що підтверджує (підтверджують) професійну кваліфікацію особи	<p><i>Пропозиція</i> : Дипломи магістра або спеціаліста у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія», “Практична психологія” або прирівняних до неї (загальна тривалість вищої освіти за вказаними спеціальностями не менше 5 років денної форми навчання або 330 кредитів ЄКТС) за освітніми програмами, акредитованими Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або іншими агентствами з акредитації, які мають визнання від МОН України, або самим МОН України (для освіти, яка здобувалася до створення НАЗЯВО), за умови, що (1) Принаймні один з цих дипломів отриманий за освітньою програмою з клінічної психології або іншими програмами у сфері психічного здоров’я, нейропсихології, медичної або реабілітаційної психології або, за відсутності згаданої спеціалізації наявний (2) Документ про підвищення професійної кваліфікації за спеціалізацією «Клінічна психологія» (мінімум 30 кредитів ЄКТС), виданий закладом вищої освіти, ліцензованим МОН України</p> <p><i>Замінити на:</i> Дипломи магістра у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія», “Практична психологія” за освітніми програмами, акредитованими Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або іншими агентствами з акредитації, які мають визнання від МОН України, або самим МОН</p>	перший заступник міністра МОЗ Сергій Дубров	Частково враховано	<p>В Стандарт внесено у такому формулюванні:</p> <p>7. Назва (назви) документа (документів), що підтверджує (підтверджують) професійну кваліфікацію особи</p> <p>(1) Дипломи магістра або спеціаліста у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія», “Практична психологія” або прирівняних до неї (загальна тривалість вищої освіти за вказаними спеціальностями не менше 5 років (1) денної форми навчання або 330 кредитів ЄКТС) за освітніми програмами, акредитованими Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або іншими агентствами з акредитації, які мають визнання від МОН України, або самим МОН України (для освіти, яка здобувалася до створення НАЗЯВО), за умови, що</p> <p>(2) Принаймні один з цих дипломів отриманий за освітньою програмою з клінічної психології або іншими програмами у сфері психічного здоров’я, нейропсихології, медичної або реабілітаційної психології або, за відсутності згаданої спеціалізації наявний</p> <p>(3) Документ про підвищення професійної кваліфікації за спеціалізацією «Клінічна</p>

	<p>України (для освіти, яка здобувалася до створення НАЗЯВО), за умови, що особа має документ про підвищення професійної кваліфікації за спеціалізацією «Клінічна психологія» (30 кредитів ЄКТС – для осіб з зазначеною вищою освітою чи 18 кредитів ЄКТС – для осіб, які мають зазначену вищу освіту та до 01 січня 2023 року, мають стаж роботи на посаді практичного психолога у системі охорони здоров'я понад 5 років), виданий закладом вищої медичної освіти, ліцензованим МОН України.</p> <p><i>Обґрунтування:</i> Вилучені та замінені елементи п. 7 Проекту протирічать вимогам наступних наказів: •Наказ МОЗ України від 30 вересня 2022 року № 1782, зареєстрованому у Міністерстві юстиції України 21 жовтня 2022 року за № 1303/38639, а також здоровому глузду; •Наказ МОЗ України від 29 березня 2002 р. № 117. • Наказ МОЗ України від 25 січня 2023 року № 138</p>			<p>психологія» (мінімум 30 кредитів ЄКТС чи 18 кредитів ЄКТС – для осіб, які до 01 січня 2023 року, мають стаж роботи на посаді психолога або практичного психолога у системі охорони здоров'я понад 5 років), виданий закладом вищої освіти, ліцензованим МОН України.</p> <p>Це стандарт стосується діяльності професіоналів із вищою немедичною освітою</p>
<p>III. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток</p>	<p><i>Пропозиція:</i> III. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток 1. Здобуття професійної кваліфікації (назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації; суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій) Клінічний психолог Кваліфікаційні центри: Присвоюють професійну кваліфікацію на основі врахування пункту (2) розділу II.7 цього Стандарту. Суб'єкти освітньої діяльності: Присвоюють професійну кваліфікацію на основі врахування пункту (1) розділу II.7 цього Стандарту.</p>	<p>перший заступник міністра МОЗ Сергій Дубров</p>	<p>враховано</p>	

	<p><i>Замінити на:</i></p> <p>III. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток</p> <p>1. Здобуття професійної кваліфікації (назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації; суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій) Клінічний психолог</p> <p>Кваліфікаційні центри: Атестація на присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій проводиться атестаційними комісіями, що створюються при Міністерстві охорони здоров'я України (Центральна атестаційна комісія), Міністерстві охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, управліннях (головних управліннях) охорони здоров'я обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій.</p> <p>Суб'єкти освітньої діяльності:</p> <p>Атестація на визначення знань та практичних навиків з присвоєнням (підтвердженням) звання "спеціаліст" проводиться комісіями, що створюються при вищих медичних навчальних закладах, які знаходяться у підпорядкуванні МОЗ III-IV рівнів акредитації (далі - ВМНЗ) та закладах післядипломної освіти</p> <p>Примітка: На період дії воєнного стану в Україні атестації на підтвердження звання лікаря (провізора)- спеціаліста, на присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій лікарям (провізорам), на підтвердження звання спеціаліста та на присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій професіоналам з вищою немедичною освітою, які працюють у сфері</p>			
--	--	--	--	--

	<p>охорони здоров'я, на відомче присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій молодшим спеціалістам з медичною освітою та фармацевтам не проводяться.</p> <p><i>Обґрунтування:</i></p> <p>Вилучені елементи п. 1 розділу III Проекту протирічать нижченаведеним наказам МОЗ України. Вони замінені положеннями відповідно до вимог зазначених наказів. Наказ МОЗ України від 12.08.2009 № 588, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 23 вересня 2009 р. за № 895/16911 (зі змінами)</p> <p>Наказ МОЗ України від 31 серпня 2023 року 1555, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 15 вересня 2023 р. за № 1635/40691</p>			
<p>III. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток</p>	<p><i>Пропозиція:</i> 2. Професійний розвиток 1) з присвоєнням наступної професійної кваліфікації (назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації; суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій); Кваліфікаційні центри Клінічний психолог III кваліфікаційної категорії: Стаж роботи за професійною кваліфікацією «Клінічний психолог» 1 рік повної зайнятості під супервізією клінічного психолога II і вище категорій. Безперервний професійний розвиток (40 годин). Клінічний психолог II кваліфікаційної категорії: Стаж роботи за професійною кваліфікацією «Клінічний психолог III кваліфікаційної категорії» 4 роки. Безперервний професійний розвиток (40 годин щороку). Клінічний психолог I кваліфікаційної категорії: Стаж роботи за професійною кваліфікацією «Клінічний</p>	<p>перший заступник міністра МОЗ Сергій Дубров</p>	<p>враховано</p>	

	<p>психолог II кваліфікаційної категорії» 2 роки. Безперервний професійний розвиток (40 годин щороку). Клінічний психолог вищої кваліфікаційної категорії: Стаж роботи за професійною кваліфікацією «Клінічний психолог I кваліфікаційної категорії» 3 роки. Безперервний професійний розвиток (40 годин щороку).</p> <p><i>Замінити на:</i> 2. Професійний розвиток 1) з присвоєнням наступної професійної кваліфікації (назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації; суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій); Кваліфікаційні центри Клінічний психолог вищої кваліфікаційної категорії: вища освіта другого (магістерського) рівня у галузі знань «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю «Психологія» або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст (магістр) у галузі знань «Соціально-політичні науки» за спеціальністю «Психологія». Спеціалізація за фахом «Клінічна психологія». Безперервний професійний розвиток. Наявність сертифіката спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) вищої кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом - понад 10 років. Клінічний психолог I кваліфікаційної категорії: вища освіта другого (магістерського) рівня у галузі знань «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю «Психологія» або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст (магістр) у галузі знань «Соціально-політичні науки» за спеціальністю «Психологія». Спеціалізація за</p>			
--	--	--	--	--

	<p>фахом «Клінічна психологія». Безперервний професійний розвиток. Наявність сертифіката спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) I кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом - понад 7 років. Клінічний психолог II кваліфікаційної категорії: вища освіта другого (магістерського) рівня у галузі знань «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю «Психологія» або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст (магістр) у галузі знань «Соціально-політичні науки» за спеціальністю «Психологія». Спеціалізація за фахом «Клінічна психологія». Безперервний професійний розвиток. Наявність сертифіката спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) II кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом - понад 5 років. Клінічний психолог: вища освіта другого (магістерського) рівня у галузі знань «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю «Психологія» або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст (магістр) у галузі знань «Соціально-політичні науки» за спеціальністю «Психологія». Спеціалізації за фахом «Клінічна психологія». Наявність сертифіката спеціаліста з цієї спеціальності. Безперервний професійний розвиток. Без вимог до стажу роботи. До роботи на посаді «клінічний психолог» допускаються особи, які здобули вищу освіту другого (магістерського) рівня за спеціальністю «Психологія», із умовою до 01 січня 2026 року пройти спеціалізацію за фахом «Клінічна психологія».</p>			
--	---	--	--	--

	<p><i>Обґрунтування:</i> Вилучені елементи п. 2 розділу III Проекту протирічать вимогам Наказу МОЗ України від 29 березня 2002 р. № 117 зі змінами, внесеними наказом МОЗ України від 25 січня 2023 року № 138. Вони замінені кваліфікаційними вимогами, затвердженими зазначеним наказом.</p>			
<p>V. Опис трудових функцій</p>	<p><i>Пропозиція:</i> 1. Трудові функції, компетентності, знання, уміння/навички, комунікація, відповідальність і автономія. 2. Для професійних кваліфікацій не нижче п'ятого рівня Національної рамки кваліфікацій зазначається цифрова (цифрові) компетентність (компетентності) за наявності відповідних рамок професійної цифрової компетентності. 3. Трудові дії, предмети і засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти) (за потреби).</p> <p><i>Замінити на:</i> 1. Трудові функції, компетентності, знання, уміння/навички, комунікація, відповідальність і автономія. 2. Для професійних кваліфікацій не нижче п'ятого рівня Національної рамки кваліфікацій зазначається цифрова (цифрові) компетентність (компетентності) за наявності відповідних рамок професійної цифрової компетентності. 3. Трудові дії, предмети і засоби праці (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти) (за потреби). Завдання та обов'язки. Керується законодавством України про охорону здоров'я та нормативно-правовими актами, що визначають діяльність органів управління і закладів охорони здоров'я, організацію</p>	<p>перший заступник міністра МОЗ Сергій Дубров</p>	<p>не враховано</p>	<p>Таблиця “Опис трудових функцій” побудована відповідно до вимог Національної рамки кваліфікацій (ПОСТАНОВА КМУ Про затвердження Національної рамки кваліфікацій від 23.11.2011 №1341 зі змінами від 25.06.2020 №519) і відповідає вимогам НАК щодо підготовки стандарті, і є уніфікованою та не може бути змінена.</p>

	<p>психологічної допомоги населенню. Здійснює психопрофілактику серед людей груп ризику щодо розвитку психічних, психосоматичних та поведінкових розладів, психодіагностику, лікування і медико-психологічну реабілітацію пацієнтів з різними соматичними захворюваннями спільно з відповідними лікарями-спеціалістами, пацієнтів з різними видами психічних, психосоматичних та поведінкових розладів, надає їм медико-психологічну допомогу, в тому числі телемедичне консультування. Здійснює заходи з психопрофілактики професійного вигорання працівників закладу охорони здоров'я та пацієнтів. Надає медико-психологічну допомогу особам різного віку, які її потребують. Планує роботу та аналізує її результати. Керує роботою молодших спеціалістів з медичною освітою. Веде лікарську документацію, в тому числі в електронній формі. Бере участь в поширенні медико-психологічних знань серед населення щодо психогігієни. Дотримується принципів медичної етики і деонтології. Постійно удосконалює свій професійний рівень, в тому числі обов'язково проходить супервізію (професійну допомогу та підтримку, спрямовану на роботу з професійними труднощами, аналіз недоліків та удосконалення організації роботи) індивідуально або в групі. Повинен знати: законодавство про охорону здоров'я та нормативно-правові акти, що регламентують діяльність органів управління і закладів охорони здоров'я, організацію психологічної допомоги населенню; основи права в медицині; принципи медичної етики і</p>			
--	--	--	--	--

	<p>деонтології; права, обов'язки та відповідальність лікаря-психолога; медико-біологічні та клінічні науки на рівні лікаря-спеціаліста; основи психофармакології та психофармакокінетики; основні види і методи психотерапії, сучасні методи психодіагностики, психопрофілактики, лікування та реабілітації; клініку основних психічних, психосоматичних сомато-психічних розладів; загальні та спеціальні методи обстеження пацієнтів, трактування даних цих обстежень; загальну, клінічну та соціальну психологію, патопсихологію, нейропсихологію, основи етнокультуральних особливостей; засади проведення трудової, військово-лікарської та судово-психологічної експертизи; форми і технології дистанційної роботи; правила оформлення медичної документації, в тому числі в електронній формі; сучасну літературу за фахом та методи її узагальнення; правила та норми охорони праці, виробничої санітарії; засоби протипожежного захисту. Повинен володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків відповідно до Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної».</p>			
<p>V. Опис трудових функцій</p>	<p><i>Пропозиція:</i> Пропозиції щодо змін в другій таблиці, яка немає назви. В таблиці багато пунктів неодноразово повторюють один інший (за змістом, а іноді – навіть і за змістом, і за формою). Також багато пунктів не мають прямого відношення до функціональних обов'язків клінічного психолога та носять виражений резонерський характер. Текст, наведений в таблиці, містить</p>	<p>перший заступник міністра МОЗ Сергій Дубров</p>	<p>частково враховано</p>	<p>Перелік трудових функцій, відповідних компетентностей та результатів навчання сформульовано робочою групою за результатами обговорення у фокус-групах, аналізу нормативно-правової бази діяльності клінічного психолога в Україні, вивчення Стандартів та Керівництв, що описують діяльність клінічного</p>

	<p>невизначені терміни, які можуть мати різне неоднозначне тлумачення. Крім того, сама структура таблиці має вкрай суперечливий характер, який не допомагає, а, навпаки, заважає оцінюванню кваліфікації фахівця з вищою немедичною освітою</p> <p>Таблиця має бути повністю замінена на таку, яка відповідає кваліфікаційній характеристиці клінічного психолога відповідно Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників (Випуск 78 «Охорона здоров'я»), затвердженому наказом МОЗ України від 29 березня 2002 р. № 117 зі змінами, внесеними наказом МОЗ України від 25 січня 2023 року № 138</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. В усіх пунктах, де зустрічається термін «клієнт», видалити його 2. В усіх пунктах, де зустрічається формулювання «психологічних труднощів», замінити його на «психічних розладів» 3. Видалити пункти в стовпці «Компетентності»: • В1 • В2 • В3 • G4 4. Видалити пункти в стовпці «Знання»: • А 1.3. • В 1.3. • В 2.1. • В 2.3. • В 3.1. • С 2.3. • Е 3.3. • G 4.2. • J 2.3. 5. Видалити пункти в стовпці «Уміння/навички»: • А 1.2. • В 1.3. • В 2.1. • В 2.2. • В 3.1. • Е 1.2. • Е 1.3. • G 2.2. • G 3.1. • G 3.2. • G 4.1. • G 4.2. • J 1.1. • J 2.4. 6. Видалити пункти в стовпці «Комунікація»: • В 2.1. • В 3.1. • Н 1.1. • G 1.1. • G 2.1. • G 4.1. • В 1.1. • В 2.1. • В 3.1. • G 3.1. • J 1.1. 		<p>психолога в системах охорони здоров'я за кордоном, а також із урахуванням результатів громадського обговорення, в т.ч. серед клінічних психологів, які працюють в закладах охорони здоров'я. Перелік розроблено у відповідності до методології НАК:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Методичні рекомендації щодо розроблення професійних стандартів (https://nqa.gov.ua/news/metodicni-rekomendacii-sodo-rozroblenna-profesijnih-standartiv/) • Постанова Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 р. No 373 «Про затвердження Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів», зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2022 р. No 1453 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 р. No 373» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF#Text) <p>Щодо “психологічних труднощів”, то йдеться про труднощі, з якими стикаються люди, які мають та також ті, хто не має психічних розладів. Робота клінічного психолога не зводиться лише до реагування на симптоматику психічних розладів, як і до лише допомоги особам, які мають психічні розлади. Зокрема йдеться про промоцію психічного здоров'я та превенцію психічних розладів, що є</p>
--	--	--	--

			<p>трудовою функцією клінічних психологів у всьому світі.</p> <p>Для синхронізації з термінологією, прийнятою в МОЗ термін “превенція” буде замінено на “профілактика”, а термін “клієнт” та “пацієнт”.</p> <p>Решта зауважень щодо видалення низки компетентностей суперечить будь-якому, навіть дуже звуженому, розумінню суті професії клінічного психолога, а також позиції професійної спільноти та клінічній практиці (про що говорять результати опитування, здійсненого у відповідності до методології розробки професійних стандартів).</p>
--	--	--	--

Відповідно до пункту 21 Порядку розробник направляє Довідку про результати публічного громадського обговорення проекту професійного стандарту.

**Президентка ГС “Національна психологічна асоціація”
Валерія ПАЛІЙ**

